

NOTRANJEC

Izhaja vsako soboto

in velja po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K. Posamezne številke po 10 vin. Na naročbe brez denarja se ne oziramo. Uredništvo in upravništvo je v Ljubljani, Breg št. 12.

GLASILO

KMETSKE STRANKE NA NOTRANJSKEM.

Inserati

se računajo za celo stran 36 K, za $\frac{3}{5}$ strani 25 K, za $\frac{2}{5}$ strani 18 K, za $\frac{1}{5}$ strani 9 K, za $\frac{1}{10}$ strani 5 K, $\frac{1}{20}$ strani 3 K. Pri večkratni objavi primeren po-
pust.

Naprednjaška mlačnost.

Na shodu v Rakeku smo čuli ostre besede na naslov tistih brezbriznih in mlačnih naprednjakov, ki se vdajajo komodnosti in le kritizirajo. Pri čaši vina dajo toliko več ali manj dobrih nasvetov, da je veselje, ko pa pride čas dela, sede za pečjo. Prav se je reklo, da taki ljudje zaslužijo, da so sužnji, ki se jih biča, ker ne ganejo pravočasno ni s prstom. Ko se jim krivica zgodi, tedaj kriče, pa je prepozno.

Zadnje mesece prihaja precej nove krvi in ognja iz Ljubljane. A kdor meni, da more Ljubljana vse storiti, se moti. Okraji si morajo sami pomagati in ne le čakati, kdaj pride pomoč od zunaj. Dokler ne bo ta zavest zmagala in ne bodo krajevni činitelji šli sami v boj, tudi pomoč iz Ljubljane ne bo imela uspeha.

Obračamo se osebno na mlajše somišljenike na deželi. Ni dovolj, da zavračate krivdo na „prvake“; sami se lotite dela, snujte organizacije, nastopite kot govorniki. Proč z mlačnostjo.

Politične vesti.

Shod v Rakeku, ki se je vršil v nedeljo 9. t. m. pop., je bil jako številno obiskan. Predsednikom je bil izbran g. Modrijan iz Planine. Poslanec Hribar je obširno in poljudno razpravljal važna politična vprašanja ter se osebno glede podelitve koncesije madjarski agrarni banki izrazil sila ostro, češ, da je to **pravi avstrijski Panama**. Drugi govornik dr. Žerjav je grajal mlačnost naprednjakov ter popisoval korupcijo v deželnem odboru. Govorniki Ribarič, Šest, Lapajne in Meden so stavili nekatera vprašanja, ki jih je poslanec Hribar dobro pojasnil. Ali bi ne kazalo, da se tak shod priredi v Planini, Begunjah?

Korupcija v deželnem gospodarstvu. Novi združni komisar dr. Pogačnik je ustanovil na belo nedeljo v Kostanjevici „Katoliško izobraževalno društvo“.

Tako se nadzirajo od dežele podpirane zadruga! V tej smeri se bo torej razvijal iz deželnih sredstev plačani delokrog združnega komisarja.

Radi bosanske banke je vlada zelo v škripcih. Bržkone pa se bo Nemcem in klerikalcem posrečilo, da odvrnejo strele od Binerta na skupnega ministra financ Buriana. Tako bodo ostali v manjšini Čehi, Jugoslovani in socialisti.

Na Goriškem se vrše pogajanja med strujo dr. Franko ter laškimi klerikalci. Morda se da za ta blok tudi slovenske klerikalce dobiti, toda le proti koncesijam, ki niso posebno častne. Naprednjaki, ne cepite se radi osebnih ozirov.

Domače vesti.

Za „Sokolski dom“ v Postojni so darovali: br. Fran Paternost nabral na ženitovanju gosp. Ivana Paternost-a v hotelu „Ribnik“ K 5-75, br. Fr. Bobnar nabral K 1-25. Iskrena hvala! Na zdar!

35 gojencev mornariške akademije iz Reke je bilo v soboto, dne 9. t. m. v Postojni, kjer so si ogledali našo podzemsko krasoto slovenske domovine. Obiskovalci jame so se divili tem naravnim čudom ter se jako laskavo izražali. Obedovali so v hotelu „Pri ogerski kroni“, kjer so bili jako dobro postreženi. Popoldne so peš napravili izlet v dvorno kobilarno v Prestranek, odkoder so se podali peš do Št. Petra ter se z brzovlakom povrnili v Reko. Isti dan so bili tudi dijaki državne gimnazije iz Trsta pod vodstvom gosp. prof. Dolenca v jami ter napravili izlet v Škocijanske jame pri Postojni. Sploh ima naša okolica toliko lepih izletnih krajev, ki so kaj pripravi za celodnevne izlete dijakov ter bi priporočali našim gospodom profesorjem, da se odločijo letos za majnikov izlet v našo romantično Notranjsko, da se tako seznanijo mladina tudi z kamenito Notranjsko, ki pa se ne odlikuje samo s skalnatim svetom, kakor misli večina, ampak krije

v sebi tudi druga naravna čuda. Omenimo naj le: Predjamski grad, Prestranek, Mali grad z izviro Unce, grad kneza Windischgrätza, Cerkniško jezero, Škocijanske jame itd.

Žensko učiteljišče milosrčnih sester iz Zagreba obiše v nedeljo, dne 16. t. m. postojnsko jamo pod vodstvom gg. profesorjev in milosrčnic.

V **Postojni** se je nastanil stalno g. dr. Emil Vašek, ki je tudi vodja okrožne bolnice. Imenovani gospod je vsestranski strokovnjak ter obenem tudi okulist, zdravnik za oči. Ker dobi v kratkem naša bolnica pravico javnosti, bode stem vsakomur vstreženo kdor bode rabil izvrstno zdravniško pomoč, ki smo jo dosedaj pogrešali ter se morali podati v takih slučajih v Ljubljano, kar je bilo seveda z večjimi stroški zvezano.

V Hotederšici se vrši v nedeljo 16. t. m. ob pol 4. uri popoldne javen shod, kjer govorita dr. Ivan Oražen in dr. Anton Švigelj. Naprednjaki logaškega okraja, pridite vsi na ta važen shod.

Gospod okrajni sodnik Edvard Picek v Senožečah je podaril povodom svoje poroke z gdč. Terezino Garzarolli pl. Thurnlak iz Razdrtega izobraževalnemu društvu v Senožečah, mesto običajne „fantovščine“ znatno podporo v znesku 100 K, za kar se mu najiskreneje zahvaljuje odbor.

Koroški Slovenci na veliki pevski slavnosti v Ljubljani. Ravnokar je došla vesela vest iz Korošana, s katero naznanjajo Slovenci iz Kotmaravesi in okolice, da pridejo v večjem številu na slavnost

društvene 25 letnice „Slavca“. Storili so ta sklep povsem iz lastnega nagiba in delujejo medsebojno za čim častnejšo vdeležbo. Slovenke in Slovenci, društva in korporacije iz vseh slovenskih pokrajin, posnemajte te vrle narodne trpine iz tužne Koroške in delujte ravnotako iz lastnega nagiba za vdeležbo tudi iz najoddaljenejših krajev, da bode na tej pevski slavnosti narod slovenski veličastno zastopan. Mnogoštevilni gostje iz Češke in Hrvatske vidijo naj nas pri tej priliki velike in vsaj v pevskem oziru složne in edine. In še nekaj dragi Slovenci! Ko se bode te divili in navduševali ob vašem prihodu v Ljubljano, ob krasni nam tako mili slovanski pesmi, naj spoznajo naši dragi slovanski gostje poleg naše slovenske pesmi in krasnih slovenskih pokrajin tudi naše narodne običaje. Delujte nato, naj bode slovensko ljudstvo v kar najlepšem številu zastopano v krasnih naših narodnih nošah pri tej veliki narodni pevski slavnosti, vsaj je „Slavec“ v teku svojega 25 letnega delovanja nešteto krat poletel ravno med narod slovenski ter ga s svojo pesmijo bodril in navduševal. In sedaj ko slavimo 25 letni jubilej mnogokrat trdega a vendar uspešnega in plodonosnega delovanja, pridite Slovenci iz vseh pokrajin in kumajte pri tej naši slavnosti, kakor je „Slavec“ kumoval pri nešteti vaših narodnih prireditvah. Vse prijave in pojasnila obračajte naravnost na slavnostni odbor „Slavca“ v Ljubljani.

„Delavsko bralno društvo“ v Idriji praznuje dne 24. in 25. julija 1909 25 letnico svojega obstanka.

Listek.

Nekaj cerkvene zgodovine.

(Dalje.)

V temni dobi jezuitizma je vladal duh nestrpnosti v rimski cerkvi in preganjanje „krivovercev“ je bilo najgrozovitejše. Omenimo samo „krvavo svatbo“ v Parizu, kjer so v jedni noči od 23. do 24. avgusta leta 1572. trideset tisoč hugenotov t. j. privržencev protestantskega gibanja na Francoskem poklali in pobili. In to grozodejstvo je slavil jezuitski Rim s tem, da je papež Gregor v slovesni maši „Te Deum“ zapel.

Temnega duha, ki je razprostrl svoje peruti, označujeta najbolj nastopni dejstvi. Dne 23. februarja 1616 konštatovalo je 11 kolegov (bogoslovcev) učenih mož svetega oficija t. j. inkvizicijskega soda, da je nauk slavnega zvezdoslovca Galileje, da se zemlja okoli solnca suče, filozofično absurden (iz znanstvenega stališča neumen) in krivoveren, ker se ne strinja s svetim pismom. Na to so prisilili tega učenjaka, da je na javnem trgu svoj nauk moral preklicati, sicer bi ga bili na grmadi sežgali. — Galilej je sicer vtekel preteči mu grmadi, a veliki učenjak Giordano Bruno, dominikanski menih je moral z življenjem plačati, ker je

svoje misli svobodno izrazil v času, ko je bila sploh prokleta vsaka lastna misel.

Preganjan in zasledovan je moral bežati iz kraja v kraj, iz dežele v deželo, a povsodi so mu bili inkvizicijski rablji za petami. Končno ga zasačijo in dne 17. februarja leta 1600 je končal ta veliki mučenik svobodnega duha svoje življenje na grmadi, zgrajeni na „Kompo dei Fiori“ (Rožni trg) v Rimu. Zadnje njegove besede, s katerimi je zagrmel nad črnimi trinogi so bile: „Vi se pred mojo obsodbo bolj tresete kakor pa jaz!“ In te njegove besede so se popolnoma uresničile, kajti njegovi nauki so danes znanstveno dokazani in oprijeti se jih je morala tudi cerkev. Da se suče zemlja okoli solnca, to je dokazano. Ako ne bi mogli natančno preračunati, kaka pota hodijo in kako se sučejo zemlja, luna in druge soplemičnice okrog solnca, potem ne bi mogli natanko preračunati kedaj bo solnčni ali lunin mrk. Cerkev, ona „nezmotljiva cerkev“ pa je ta nauk tajila in se mu upirala, dokler se je mogla, opirajoč se na sveto pismo, da je Bog ustvaril svet v sedmih dneh in da je naša zemlja središče vsega svetovja, solnce pa se vozi vsak dan od vzhoda proti zahodu. Tako so si mislili svet vsi stari narodi in tega nazora se je držala tudi cerkev. In da je radi tega sežigala in pokončevala največje veleume človeštva, tega se dandanes sramuje tudi

Naše društvo je bilo ves čas središče in zbirališče naprednega in narodnega idrijskega delavstva. V tej dolgi dobi svojega obstanka je vedno skrbelo, da se je visoko dvigal prapor narodnosti in naprednosti. Tudi v najhujših časih ni zatajilo teh svojih načel, zato si pa sme naše društvo v veliki meri lastiti zaslugo, da je danes Idrija narodno in napredno delavsko mesto. „Delavsko bralno društvo“ je skrbelo za socialno in kulturno povzdigo svojih članov. Razne društvene priredbe — predavanja, veselice, glasbeni in pevski koncerti — dokazujejo, da je vedno stremilo za onimi smotri, ki ustvarjajo še danes temelj njega tihemu, a uspešnemu delovanju in ki jim ostane društvo zvesto tudi v bodočnosti. Vsa leta obstanka našega društva so bila leta naporov, dela in uspehov. Zato imamo dovolj povoda, da se veselimo svoje petindvajsetletnice, saj bo to praznik delavstva, ki ni vkljub težkemu svojemu položaju nikoli zatajilo svoje narodnosti in naprednosti. Naša slavnost bo v glavnem obsegala slavnostni koncert, slavnostno zborovanje in ljudsko veselico. Vabimo Vas najvljudneje, da prihitite dne 24. in 25. julija t. l. v našo sredo tudi Vi ter se radujete z nami našega slavlja. **Blagovolite svojo udeležbo javiti podpisanemu odboru najkasneje do 20. junija.** Zagotavljamo Vas, da Vas sprejmemo najpresrčneje! S prosveto in z delom k svobodi! Odbor „Delavskega bralnega društva“ v Idriji, meseca sušca 1909. Ivan Ferjančič, t. č. predsednik. Anton Grum, t. č. tajnik.

sama, toda resnica ostane resnica, ne utaji je nobeno zavijanje.

Znanost dokazuje dandanes neovrgljivo, da so se vsi svetovi v teku dolgih milijonov let razvili in se razvijajo neprestano. Tako je tudi z našo zemljo, ktera je malenkostna mala pičica, nezaten prašek v neskončnosti svetovja. Tudi naša zemlja se je pred milijoni leti odločila od solnca kot velikanska ognjena krogla in se pričela vrteti krog njega kot samostojni svet, njegov otrok. Od naše zemlje se je odločila luna, katera kot vestna spremljevalka matere zemlje, kroži krog nje in ji razsvetljuje noč s svetlobo, katero dobiva od solnca.

Od solnca odločena ognjena krogla se je pričela vsled pritiska mraza polagoma ohlajati in strjevati. Iz pare, katero je izpuhtevala, so postali gosti oblaki krog nje, kateri so rosili na zemljo dež in jo ohlajevali v dolzih dobah so postala iz tega morja. Zemlja, ki se je ohlajevala, se je ob enem tudi krčila in nagubala kakor jabolko, katero se speče. Te gube so gorovja. Ko je toplina na naši zemlji dosti padla (se ohladila), se je pričelo na njej življenje, rastlinstvo in iz njega živalstvo, vse se je razvijalo in se še razvija neprestano iz nepopolnejših v vedno popolnejše oblike. Ta razvoj je rodil tudi človeka, ki je najpopolnejše bitje na naši zemlji. Tudi človek, človeška družba se razvija in spē

Bralno društvo „Hubelj“ na Ustju priredi dne 16. maja t. l. javno plesno veselico, pri koji bode svirala godba c. in kr. pešpolka št. 47. iz Gorice.

Občni zbor „Slovenskega društva“ v Ljubljani se vrši v soboto dne 22. maja 1909 ob polu 9. uri zvečer v gostilniških prostorih „Narodnega doma“.

„Slovenska Matica“ izda nov „Zemljevid slovenskih pokrajin“ s slovensko terminologijo v merilu 1:200.000 in na štirih listih. Skupna velikost vseh štirih listov bo imela 146 cm dolžine in 155 cm širine. Zemljevid bo izdelan tako kakor generalna karta c. in kr. vojaškega zemljepisnega zavoda in bo imel poleg praktične tudi znamenito znanstveno vrednost. Za Matičarje stane zemljevid 5 K, za Nematičarje pa 6 K. Na naročevanje vabimo krajne šolske svete, društva in javne, zlasti občinske urade. Vsakega prosimo, naj v svojih krogih nabira naročnike.

Občni zbor „Prve vipavske vinorejske zadruga“ se vrši v nedeljo dne 16. t. m. ob 3. uri popoldne v zadružnih prostorih v Vipavi. Člani vdeležite se tega važnega zborovanja v polnem številu.

Kmetijsko društvo v Vipavi je čutilo zopet potrebo preleviti se v „Vinarsko zadrugo“. Že v tretje krščenemu podjetju želimo obilo vspeha! P. n. odjemalce „Prve vipavske vinorejske zadruga“ pa opozarjamo, da napišejo vedno natančen naslov, ker sicer dohajajo pisma v nepoklicane roke.

Prva vipavska vinorejska zadruga otvorila je v Pragi že januarja meseca zalogo vina. V nedeljo

naprej, kakor vse drugo k vedno višji popolnosti in dovršenosti. To je v kratkih potezah moderni, svetovni in življenski razvoj (descendenčne teorije), ki je znanstveno dokazani nauk, kterega ovreči ni mogoče. Tega nauka se oprijemljejo tudi klerikalci in ga po svoje razvijajo, dasi so ga dolgo časa popolnoma tajili.

Oni pač vedo predobro, da, kadar se ta nauk popularizira (razširi med ljudstvom), to je, kadar zmaga luč napredka in prosvete med nižjim ljudstvom, da bodo nastopili mesto slepe vere dokazi in umstveno nepristransko raziskovanje, potem je z njih vlado pri kraju, kajti nepristransko izobražen in misleč človek se ne boji nikakih peklov in hudičev kakor otrok „bav bava“. Za njega so skrivnosti vseh ver res precej jednake vrednosti. On se ne more brez hinavstva ogrevati za brezmiselne verske ceremonije, ki niso z realnostjo v nikaki zvezi, in so samo spona človeškega duha, da se ne more dvigniti in prosto razvijati.

Vera, ona slepa fanatična vera, koju gojijo dandanes duhovniki, je znanstveno ovržena, noben pravi izobraženec je danes ne more priznavati. Vzdržuje jo samo nevednost in napačna vzgoja ljudstva, ki ni vajeno misliti samostojno, ki ne išče dokazov, ampak goji samo slepo vero, koju negujejo duhovniki.

Boj duhovništva proti svobodnemu gibanju ljudstva je boj za njih lastni obstanek in kot tak popolnoma

16. t. m. pa odpre v sredini Prage, v neki stari, zgodovinsko znani hiši „U vojvodi“ svojo lastno vinarno, v kateri se bodo točila izključno vipavska vina. V teh prostorih vršila se bode, kakor se sliši, koncem tega meseca in v začetku junija razstava kranjskih vin pod vodstvom gosp. vinarskega nadzornika Boh. Skalickega. Imenovana zadruga razširila je svoje delovanje tudi že na Moravsko, kjer ima stalnega potnika. Zalogo vina iste zadruge prevzel je na Jesenicah na Gorenjskem g. Lovro Humer, gostilničar in bivši občinski tajnik. Kdor se mudi na Jesenicah in želi piti pristno vipavsko kapljico, naj tedaj obiše gostilno in restavracijo „Pri Sokolu“. Na Zgornje-Štajerskem pridobila si je ta zadruga že pretečeno leto več dobrih stalnih odjemalcev. Kakor je iz povedanega razvidno, je pred dobrim letom „mrtvo rojeno dete“ vpeljalo vipavsko vino v takih krajih, kjer se o Vipavi in nje vinu nikdar slišalo ni ter tako precej pripomoglo k boljši vinski kupčiji.

Vipavci, cepite „zelen“, kajti to vino je na Češkem in Moravskem najbolj priljubljeno in se po istem največ poprašuje. Bliža se doba zelenega cepljenja trt, zato Vam najtopleje priporočamo, da zacepite čim največ gori imenovane vrste. Pri izbiranju cepičev bodite pa previdni, ker je ena vrsta „zelen“ prav rodovita, druga pa prav malovredna „sprhljivka“. Dobre cepiče se dobi brezplačno iz državnega vinograda na Slapu. Zglasiti se je pri g. Ivan Kavčiču v Št. Vidu.

umeven. Iz tega vzroka, ker se bojijo, da to „verno in dobro ljudstvo“, te „krotke ovčice“ ne bi spoznale resnice, grmijo proti vsemu, kar ne izhaja iz njihovih vrst.

Napredni časopisi, knjige, predavanja, vse to je delo „hudičevo“, največji „greh“. Da je to zanje slabo, da se človeški duh osamosvaja, je resnica. Toda za splošni ljudski blagor je to neobhodno potrebno, da se razkrinkuje sleparski in škodljivi klerikalizem.

Te misli in ideje je zastopal tudi bivši menih Giordano Bruno, ta največji genij srednjega veka. Ker je mož z občudovanjem vredno moško pogumnostjo zastopal svoje nazore, je moral darovati svoje življenje. In danes se v istini klerikalci pred njegovo obsodbo bolj tresejo kakor se on pred njihovo. Njegovi nauki zmagonosno osvajajo svet, mračnjake pa obhaja strah.

Uresničujejo se besede, ktere jim je naš največji pesnik Anton Aškerc povedal v obraz:

„Molčite bedaki! Ne strinjam se z vami!
Ni Bog bil človeku ustvaril duhá
zato, da razvija se sam neprestano
iz sebe svobodno, brez mej, do zvezdâ?!“

„Molčite, vi slepci naduti, molčite!
Kdo sluša vas? Kdo se še meni za vas!
Brez vas, mimo vas se razvija življenje
in misel človeška! Ubija vas čas! . . .“

Narodno gospodarstvo.

Kranjsko kmetijsko šolo na Grmu je obiskalo lani (leta 1907/8.) 21 učencev, med njimi samo trije Notranjci in šest Dolenjcev. Poučevalo je sedem učencikov. poleg drugih predmetov tudi živinozdravilstvo, gozdarstvo, poljedelstvo, živinorejo, sadjarstvo, vrtnarstvo in čebelarstvo. Štirje možje so navajali mladeniče v delu in sicer kmet, sadjar, viničar in vrtnar. Šolska kmetija na Grmu meri 100 oralov. Pri rednem delu n. pr. v svinjakih, pri uprežni živini, v mlečni kleti se učenci menjavajo od tedna do tedna. Vsak večer se za prihodnji dan določena dela razlože učencem. Za razširjenje obzorja so se napravili tudi izleti n. pr. v Vipavsko dolino. Zelo zanimivo je gospodarsko poročilo šole. Zaradi suše so trpeli vsi sadeži, zlasti detelja, ajda in repa. Učenci so se uverili, koliko se je posejalo, koliko se je pridelalo. Izmed vseh vrst pšenice se najbolj ponaša domača pšenica, izmed ovsa dupavski oves, ki ima težko zrnje in mehko slamo. Turščica je zboljšana domača. Izmed krompirja se sadi onejidec ter zgodnje-ameriški in solnčnik. Domača detelja se seje s travo in sicer se poseje 1 ha s 15 kg detelje in 10 kg laške ljulike. Ta mešanica traja dve leti. Zelnik je 1000 m² velik, zelja se je pridelalo 12 q. To vse smo posneli iz letnega poročila te šole, ki je tako zanimivo, da bomo svojim čitateljem morebiti še vstregli s kakim podatkom te šole.

Kmetje, ne opuščajte škropljenja trt proti peronospori! Ker smo imeli zadnji dve leti zaporedoma sušo, se tudi peronospora ni tako močno razvijala kot pretečena leta. Mnogi lahkoverni in lahkomiseljni vinogradniki so vsled tega mnenja, da ni treba več trt škropiti. Kako napačno je to mnenje, to je nam pokazalo ravno lansko leto. Po dolgi suši je meseca avgusta nastopilo močno deževje in kar na mah se je prikazala peronospora, ki je mnoge vinograde (zlasti v zapadnih legah), ki niso bili poškopljeni, prav hudo zdelala! Ker je pa letos že majnik deževen, je nam letos pričakovati peronosporo bolj zgodaj in bolj hudo kot lani. Za to pa svarim vse vinogradnike, ne opuščajte škropljenja! Prvo škropljenje naj se vrši koj, ko odrastejo poganjanki dobro ped dolgi, drugo škropljenje 10 do 14 dni po prvem in tretje 14 dni po drugem. To navadno zadostuje. Le ako je poletje mokrotno, škropi naj se še v četrtič, tri tedne po 3. škropljenju. Pri vsakem škropljenju si moramo pripraviti svežo zmes galice in apna in zadostuje 1 kg galice pa 1½ kg apna na 100 l vode. Ker je letos trta veliko bolj razvita kot lani, preskrbi naj si vsak, nemudoma potrebno galico in škropilnico. Galico oddaja c. kr. kmetijska družba potom svojih podružnic, gospodarska zveza pa potom kmetijskih društev. Kmetijska družba oddaja pa tudi trtne škropilnice, revnim vinogradnikom s pomočjo državne podpore tudi brezplačno ali za polovično ceno (glej razglas v „Kmetovalcu“). Kdor pa želi dobiti močnejše škropilnice „Avstrija“

ali pa nove škropilnice „Avtomata“ po znižani ceni (1/5 ceneje) zglesi naj se takoj pri podpisanemu. Cene teh škropilnic, z zabojem vred so:

	na Dunaju	v Nov. mestu
„Avstrija“ z enim razpršilnikom	27 K 20 h,	28 K — h
„ „ z dvema razpršilnikoma	29 „ 60 „	30 „ 60 „
„Avtomata“ z nav. razpršilnikom	25 „ — „	26 „ — „
„Avtomotor“ (pumpa k avtomati)	20 „ 20 „	21 „ 20 „

B. Skalicky.

Kokoši so že marsikteri gospodinji razdejale neograjeni zelenjadni vrt. Nekdo poroča, da se mora napraviti krog gred žična mreža z velikimi luknjami le kakih 30 do 40 cm visoko. Ko pride kokoš blizu, ne more naprej, od daleč pa mreže ne vidi, da bi zletela čez. Žica mora biti tenka, zgoraj se ne sme nabiti ne remelja ne deske, v tla pritrjena naj bo s palicami, ki so kot prst debele.

Vinorejci pozor.

Kolikor se da po sedanjih poročilih sklepati, je stanje vinogradov precej ugodno, tako da — ako ne bode kake posebne nesreče — moremo pričakovati dobro trgateg. Seveda morajo vinorejci skrbno izvrševati vsa potrebna dela, od katerih je sedaj najvažnejše škropljenje. Ker pa je vinska kriza naše vinorejce zelo preplašila, ter jim je vzela vse veselje do dela, vrh tega pa še vpliva na nje pri nakupovanju raznih vinorejskih produkcijskih potrebščin, se je bati, da bi se škropljenje ne izvršilo v vseh vinogradih ali vsaj premalo.

Ker pa so, kakor nam povejo poročila, v poedinih drugih vinorejskih deželah vinogradi po zadnjem mrazu zelo poškodovani, vsled česar se tudi letos ne bode pridelalo mnogo vina, bi moglo to naši vinoreji ne samo pomagati iz krize, temveč ji vsaj za letos ustvariti ugodne razmere.

Iz tega vzroka pa bi bila velika napaka, ako bi se letošnje škropljenje nezadostno vršilo.

Dolžnost je vseh kmetijskih strokovnjakov in vseh prijateljev naše vinoreje, da vinorejce opozorijo na zadostno škropljenje.

Po našem mnenju pri tem nikakor ni treba mnogo premotrivati, ali se naj porablja galica, ki pride iz Češkega in se vsled tega namenoma ali brez namena nazivlje „češka galica,“ čeravno je to izdelek nemško-nacijonalne tovarne, ali se naj porablja angleško blago, katero je glede kakovosti vsaj tako dobro, kakor ono iz Ustja na Češkem, glavna stvar je, da se porablja ta ali ona galica najboljše kakovosti, t. j. 98 do 99%.

Ako se daje prednost prvi, t. j. galici iz Ustja ali pa drugi in se to celo v časopisih objavlja, more to vinorejce le zbegati.

Ako bi zagovorniki galice iz Ustja vsaj povedali, zakaj je od njih priporočana galica boljša, bi se o stvari dalo govoriti, dokler pa samo trdijo, da je boljša in ne povejo zakaj, mora to smatrati vsak pameten

človek za navadno reklamno notico, s kakršno vsak trgovec priporoča svoje blago.

Vse takšne vesti o tej ali drugi galici, o načinu odpošiljanja itd. so po največ reklama, s katero hoče ta ali drugi doseči, da bi spravil galico, kakoršno in po kateri ceni jo ravno on ima, v denar.

Vinorejci se take reklame najložje izognejo na ta način, da si galico naročijo po svojih organizacijah, v prvi vrsti po vinorejskih zadrugah in kjer teh ni, po drugih zadrugah itd.

Po svetu.

Kje je prepovedano zdehati? Na gledališkem odru. Igralcu Šrotu se je v Berlinu med predstavo trikrat zazdehnilo. Obsojen je na 50 mark globe.

Mrtvega moškega v ženski obleki so našli na Angleškem. Bil je Frit Panton, advokat iz Londona. Na rokah je imel kragulčke, kakršne rabijo v cirkusih. Sorodniki trdijo, da je samomor izključen, 100 detektivov išče storilca.

Dijaki za italijansko vseučilišče. Društvo: „Korda fratres“ v Rimu je odklonilo predlog, da bi prenesli njegovi zastopniki temeljni kamen za laško vseučilišče iz Rima v Trst. Zdaj bodo to storili učenci trgovske šole v Benetkah.

Zaradi težke telesne poškodbe se bo zagovarjal uslužbenec deželne norišnice Am Stajnhof pri Dunaju, ker je z besnečim Geordom Fajglom na tak način ravnal, da je umrl. Fajgl je bil šele par dni v norišnici. Ko je neko nedeljo popoldan odšla sorodnica, katera ga je obiskala, je zbesnel. Uslužbenec ga je hotel spraviti v prisilni jopič — pri tem delu mu je pomagal nekdanj umobolen služabnik. Fajgla sta dva vrgla na tla in sta mu zlomila križ.

Roparski napad. Pri vdovi Reške v Berlinu je stanoval mlad mož, ki se je imenoval Winkler. Ta je napadel vdovo s težkim kladivom, katero je zlomil, ker je s tako silo zamahnil. Vdova je težko poškodovana. Policija je dognala, da je Winkler štirikrat zapored na svoje ime odposlal denar po pošti. Slučajno je bila vselej gospodinja doma, kadar je došel pismonoša. Ko je v četrtič čakal denarnega pismonoša, katerega je hotel oropati, se je hotel najprej iznebiti gospodinje. Ko mu je ta prinesla kavo, je planil nanjo. Morilec je zbežal.

Laški vohun v Južnih Tirolah. 40letni žagar Damjan Cis je obdolžen, da je 22. januarja. l. 1908 vodil tujega stotnika generalnega štaba, da si je ogledal vojaške naprave v juž. Tirolah. Poleg tega je tudi obdolžen, ker so našli pri njem poleg velikega noža, revolver. Žandar Jos. Dalpec je izvedel, da se je tuj gospod v poštnem vozu izrazil, da si je ogledal trdnjavo. Poizvedel je, da je tujec vprašal po številu vojakov v teh krajih. Blizu žage Damjana Cis je tujec izstopil ter šel k njemu. Cis ga je spremljeval, dokler sta se vrnila ob 8. zvečer. Na pošti se je tujec podpisal: Emil Maggia

iz Brescie, dočim je ljudem pripovedoval, da je iz Verone. Cis je Italjan, ter znan iredentovec. Cis pravi, da je tujec pri njem kupoval les. Ne more tajiti, da ga je peljal od Kreta čez Por in Ber. Začetkoma je dejal, da nista prišla do vojaških naprav, pozneje je priznal, da je prišel v pogovoru do trdnjave, katero so takrat pričeli zidati. Priznal je tudi, da je s tujcem o tem govoril, ker je bil mnenja, da je tujec le lesni agent. Po izjavi vojaške oblasti, se je bilo opozorilo okoličane, naj varujejo tajnost.

Smrt po električnem toku. Devetleten deček je splezal na drevo v bližini državnega kolo-dvora St. Queu v Parizu. Pri tem se je dotaknila njegova noga žice električnega toka, ki je dečka z enim udarcem ubila. Neki mladi mož, ki je hotel dečku pomoči in se je dotaknil njegove noge, in neka tretja oseba, ki je hotela pomoči, sta bila istotako takoj mrtva. Došli so gasilci, ki so prerezali kabel in spravili mrtvece, ki so bili strašno izogljeni.

Dunajsko žensko društvo je kupilo 4170 m² sveta (m² à 70 K) za žensko šolo. Poslopje bo preprosto, toda zračno, svetlo in prostorno. V 1. in 2. nadstropju bo ženski licej in trgovska šola. Oddelek 3. nadstropja je namenjen učenju šivanja, pritličje pa prikrojevanju. Največji del 3. nadstropja je namenjen gospodinjski šoli. Kuhinje z modernimi napravami, jedilnice s shrambami, perilnice in likalnice bodo v dveh pročeljih hiše. Ker bodo učenke v hiši tudi spale in jedle, bo gospodarstvo popolnoma urejeno. V 10 mesecih se bodo dekleta izobrazile v dobre gospodinje. V to šolo se bodo jemala le dekleta, stara 16 let, ker bi mlajše ne bile sposobne. L. 1910. septembra bo hiša gotova. 600.000 kron si bo društvo izposodilo, vendar upa, da bo s pomočjo Dunajčanov zmagalo tudi to težavo. Društvo obstoji od leta 1874 in ima, ker je bilo 42 let delavno, nekako pravico zahtevati, da se mu pomaga.

Samoumor vojvode Abruškega? V Parizu se je raznesla govorica, da je vojvoda Abruški, bratranec italijanskega kralja, storil s samoumorom konec svojemu življenju. Nahajal se je na nekem znanstvenem potovanju v Aziji, kamor je bil odpotoval dne 26. marca na parniku „Ocean“ iz Marseila.

Zopet potres v Kalabriji. Iz Reggio di Calabria poročajo: 4. maja ob 10. uri 55 minut predpoldne je bilo čuti močan potresni sunek, kateremu je kmalu sledil drugi, ki je bil tudi zelo močan.

Važna nova iznajdba. Ravnokar je bila te dni obelodanjena važna nova iznajdba, s pomočjo katere bo ohranjeno marsikatero človeško življenje v podzemskih jamah, ki so z dušilnimi plini napolnjene. S pomočjo nove iznajdbe, ki je bila v Lancashire na Angleškem uvedena, je možno ostati po pet do šest ur v rovu, napolnjenem s plini. Iznajdba sestaja iz posode, napolnjene s kisikom. Posoda je pritrjena na ledjih delavca, in od nje je napeljana cev, ki se pritrdi na usta; nos mora res popolnoma zamašiti. Iz posode vsrkuje človek potem

svež zrak v sebe in izprijenega izdihuje skozi v to svrhu pritrjene cevi. Nova iznajdba bo posebne vrednosti pri rešilnem poslovanju ob času plinovitih razstrelb v premogokopih.

Pregnani Abdul Hamid. Ekssultan stanuje v krasni vili v Solunu. Zelo je potr. Je le jajca in meso, ker se boji zastrupljenja. Kuhar Musin prinese jedi v tančico zavite in zapečatene na mizo. Haremske žene so večinoma mlade. Včasih se prikaže katera izmed njih v 2. nadstropju pri oknu v beli ali krem svileni obleki. O sultanu se pripoveduje, da je imel preje kaj čuden okus. Dolgoletna ljubljenska sultanova je bila ženska iz Belgije, kaj čudnih lastnosti. Dolga je bila 2'1 m, težka pa 3 cente. Orjakinji je rastla brada, katere si pa ni smela briti. Poseben evnuh ji je česal in mazal vsak dan brado. Včasih ji je napravil iz brade kite in obesil nanje zvončke, da je sultan slišal, kdaj mu je prišla nasproti. Ta ženska se je sultanu ščasoma pristudila. Ko je videla, da je sultan ne mara več, je zblaznela.

Avstrijci v sredini Afrike. Od srede marca je družba Pik-Biber v Adis Ababi, glavnem mestu Abesinije. Cesar Menelik, ki se dobro počuti kljub temu, da se je pisalo, da je že mrtev, jih je sprejel in sicer prav prijazno, ker posebno spoštuje našega cesarja. Abesinjci so Avstrijcem sploh prijazni, ker so v kupčijski zvezi z nami. Ekspedicija bo šla po potih, ki so dozdej Evropejcem neznani, v Gambelo in po belem Nilu v Kartum.

Petindvajsetletnica Smetanove smrti. 12. maja 1882. je umrl češki glasbenik Smetana. Njegove opere in operete pa se uprizarjajo na vseh odrih. Posebno priljubljena, lepa in melodična je opereta „Prodana nevesta“, ki se igra in poje tudi na Slovenskem. Smetanu ni bilo usojeno, da bi doživel svojo slavo. Zgubil je posluš in postal umobolen.

Za kratek čas.

Pri brivcu. Gospod: „Kako ste vendar počasni, ali bo vendar že?“ Brivec: „Samo spredaj je treba še lase pristriči!“ Gospod: „Če le v tem času ne zrastejo zadnji lasje!“

Dober pes. Gospod: „Saj ste rekli, da je pes dober za podgane — dozdej mi še nobene ni vjel!“ Pasjerejec: „No, ali to ni dobro za podgane?“

Uljudnost. Gospod sosedu v natlačeno polnem vagonu: „Ne zamerite, da ne morete odzdaj več na moji nogi stati, ker moram na tej postaji izstopiti!“

Naročnike prosimo, naj plačajo list, ker jim ga moramo drugače vstaviti. Naročnina je 4 K, za pol leta 2 K za Ameriko 6 kron.

Loterijske številke.

Trst 8. maja	. . . . .	44	18	21	74	29
Praga 12. maja	. . . . .	61	90	57	25	63

Kdor

hoče sebi in svojim otrokom odpraviti

kašelj

hripavost, nahod, oslovski kašelj, katar v grlu
naj kupi zdravniško priporočene

Kaiserjeve prsne karamele

s 3 smrekami.

--- 5500 notarsko priznanih izpričeval. ---

Zavitek 20 in 40 h.

Škatlja 80 h.

Dobivajo se v sledečih lekarnah: **J. Hus**, Vipava; **F. Bakarčič**,
Postojna; **A. Bohinc** in **U. Trnkóczy**, Ljubljana; **K. Andigajne**,
Novomesto; **D. Pirc**, Idrija.

FRANC KRAIGHER

krojaški mojster v Ljubljani
Kongresni trg 5 (Zvezda).

Priporočam se za izdelovanje

oblek za gospode.

Domače in inozemsko blago imam vedno v zalogi.

Cene zmerne! Delo solidno!

Postrežba točna.

Rodoljubi, podpirajmo le domače trgovce in obrtnike!

V korist „Družbe sv. Cirila in
Metoda“

ČEŠKO PIVO

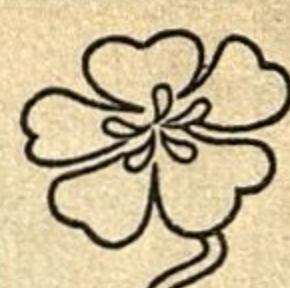
Ceške delniške pivovarne v
Č. Budejevicah

Zalogi za Notranjsko:

Postojna Trnovo
na Kranjskem.

Svoji k svojim!

Priporoča se slovenska trgovina

Janko Česnik

Ljubljana, Lingarjeve ulice

Zaloga svilnatega blaga za bluze in obleke.

Zaloga modnega blaga za ženske bluze in obleke.

Zaloga modnega blaga za moške obleke in površnike.

Zaloga perilnega blaga, platno, šifon, inlet, domestik v vseh širjavah.

Zaloga raznovrstnih preprog linoleum, volnenih tapestu, jute i. dr.

Zaloga zaves, čipkaste bele, krem in barvaste.

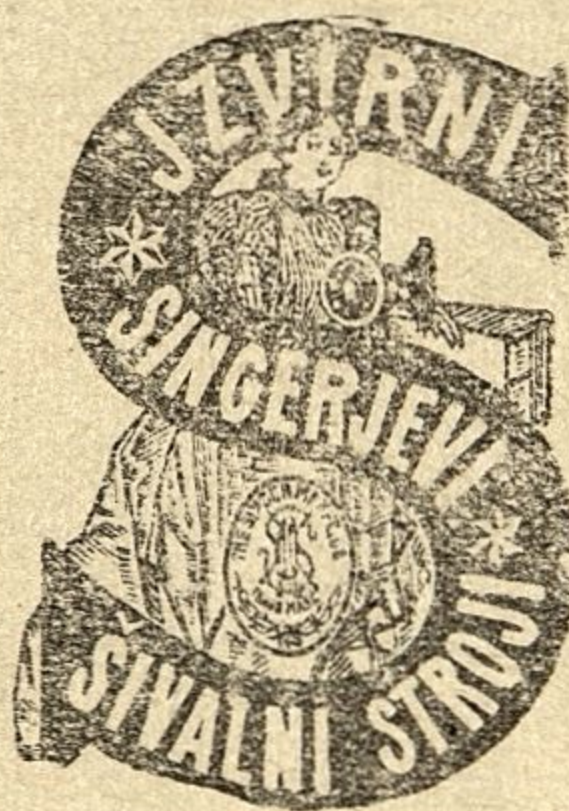
Zaloga garnitur, volnenih in doma izdelanih odev i. t. d.

Cene nizke! — Poštena postrežba!

Singer ,66'

najnovejši in
najpopolnejši

šivalni stroj.

Singer

šivalne stroje

dobite samo po naših
prodajalnicah.

Singer Co. del. družbe za šivalne stroje
Kočevje, Glavni trg št. 79.

Zastopnik

valjčnega mlina **Vinka Majdiča** iz Kranja
Slavoj Jenko ima zaloge za odjem na debelo
v Trnovem in Podgrađu.

Trgovci: „Svoji k svojim.“

Trpežni folc

navadno strešno opeko „Kavljar“ in
zidno opeko izdeljuje ter ima v zalogi

Karol Jelovšek

e. in kr. dvorni založnik opek na Vrhniki.

Nova slovenska trgovina!

Lenasi & Gerkmán, Ljubljana.

Priporočá za pomlad in poletje: Najnovejše kamgarne in druga sukna za moške obleke. — Novosti raznega volnenega blaga za ženske obleke in bluže. Najrazličnejših vrst batisti, sateni, kambriki. — Velika zaloga perilnega blaga, šifona, gradelna, blaga za rjuhe in platna vseh vrst. — Fine garniture, odeje, preproge in zavese. — Solidne cene in točna postrežba!

Svoji k svojim!

Svoji k svojim!

Svoji k svojim!

Pozor! Kmetje! Pozor!

SVOJI K SVOJIM!

Popolnoma varno in najbolje naložite denar v

Kmečki posojilnici

— v LJUBLJANI —

(nasproti Figovca — v lastni hiši na Dunajski cesti).

Kmečka posojilnica v Ljubljani podpira kmetovalce in je pravi kmečki denarni zavod.

Vloge se obrestujejo po $4\frac{1}{2}\%$

V kmečki posojilnici je naloženo že nad 15 milijonov kron.

Rezervni zaklad čez K 300.000.

Za varnost pa še neomejeno jamči nad 3000 članov. Kmečka posojilnica je edin slovenski denarni zavod, ki je vpeljal hišne nabiralnike vlog.

Svoji k svojim, kmetje!

Svoji k svojim, kmetje!

Kmečka posojilnica sprejema hranilne knjižice drugih denarnih zavodov kot gotov denar.

Notranjska posojilnica v Postojni

registrovana zadruga z omejenim poroštvom.

Posluje vsak torek in petek od 9.—12. ure
— dopoludne. —

☐☐☐

Obrestuje hranilne vloge po $4\frac{3}{4}\%$ od dne vloge do dne dviga brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje sama.

Daje posojila proti vknjižbi po $5\frac{1}{2}\%$ in amortizaciji najmanj $\frac{1}{2}\%$, na osobni kredit po 6% .

☐☐☐

Prošnje za posojila se sprejemajo le ob torkih, posojila se izplačujejo le ob petkih.